

Ruszył Kongres Czystego Powietrza. Mazowsze koordynatorem Porozumienia Burmistrzów

Rozpoczął się V Kongres Czystego Powietrza. Mazowsze dołączyło dziś także jako koordynator do europejskiego Porozumienia Burmistrzów na Rzecz Energii i Klimatu. Jak informują władze województwa, na finiszu są prace nad zaostreniem uchwały antysmogowej. Samorząd Mazowsza niepokoi jednak zamrożenie środków unijnych dla Polski, co stawia pod znakiem zapytania uruchomienie projektów w ramach programu regionalnego. Tymczasem w ramach samych Funduszy Europejskich dla Mazowsza 2021-2027 samorząd województwa na ochronę środowiska chce przeznaczyć ok. 690 mln euro, czyli ponad 3 mld zł.

Jak wskazuje wiceprzewodniczący sejmiku **Mirosław Adam Orliński**, samorząd województwa konsekwentnie realizuje działania na rzecz lepszego powietrza na Mazowszu. – *Prace nad zaostreniem przepisów uchwały antysmogowej są już na ostatniej prostej. Zdecydowaliśmy się też dołączyć jako koordynator do Porozumienia Burmistrzów. Oznacza to, że będziemy wspierać gminy, które zdecydują się zadeklarować cele zgodne z polityką klimatyczną i energetyczną UE* – podkreśla.

Środki z UE na ochronę powietrza? Samorządy biją na alarm

Wiceprzewodniczący sejmiku wskazuje także na rosnące zagrożenie, jakim jest dla samorządów konflikt polskiego rządu z UE w sprawie praworządności. Blokada unijnych środków może jego zdaniem znacznie opóźnić uruchomienie środków przez Mazowsze na transformację energetyczną. – *To miliony, na które czekają mazowieckie gminy, środki na energię odnawialną, ekologiczny transport i efektywność energetyczną. Konflikt polityczny może zaważyć na przyszłości tysięcy ważnych inwestycji* – dodaje **Mirosław Adam Orliński**.

Unijne wsparcie miało ogromne znaczenie w transformacji, jaka dokonana się na Mazowszu w ostatnich latach. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 to 443 umowy o wartości niemal 1,8 mld zł na gospodarkę niskoemisyjną. Było to wsparcie udzielane na wymianę urządzeń grzewczych, termomodernizację budynków, odnawialne źródła energii czy wsparcie czystego transportu.

3 mld zł czeka na zielone światło

Wsparcie na ochronę środowiska, w tym ochronę powietrza, w programie Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, ma być realizowane w ramach dwóch celów polityki spójności. Na działania związane z bardziej przyjazną dla środowiska, niskoemisyjną i przechodzącą w stronę zeroemisyjnej gospodarką zaplanowano ponad 635 mln euro, natomiast na rozwój i doskonalenie zrównoważonej mobilności (np. wymiana taboru kolejowego) przeznaczono 55 mln euro. Łącznie to **ponad 690 mln euro na środowisko i klimat, czyli ponad 3 mld zł**.

– *Wszyscy czekamy na uruchomienie środków unijnych z nowej perspektywy. To 770 mld zł dla Polski, olbrzymia kwota – zaznacza prezes Zespołu Doradców Gospodarczych TOR **Adrian Furgalski**. – Nie da się zastąpić tych środków żadnymi innymi pieniędzmi, które gdzieś w podziemiach NBP będziemy drukować. Ktoś, kto mówi, że możemy je zastąpić wkładem własnym, albo nie wie co mówi, albo zwyczajnie kłamie dla celów politycznych* – dodaje.

Mazowieckie gminy, które będą potrzebować wsparcia w walce z ubóstwem energetycznym, będą mogły ubiegać się o środki m.in. w ramach programu pn. *Wsparcie mazowieckich gmin w realizacji Programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim*. Dofinansowanie unijne, na jakie mogą liczyć samorządy to łącznie **ponad 43 mln euro**.

Na tym wsparcie z UE się nie kończy. Mazowieckie samorządy czekają także na wsparcie unijne udzielane na poziomie krajowym. To m.in. programy: Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (łącznie ponad 25 mld euro do podziału) czy Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (ok. 2,5 mld euro do podziału). Warto pamiętać także o środkach z Krajowego Planu Odbudowy. W jego ramach na cele

związane z transformacją energetyczną przeznaczono **ponad 6 mld euro**. To kolejne miliardy, które mogą mieć ogromne znaczenie dla przyszłości i zdrowia mieszkańców regionu.

Uchwała antysmogowa na finiszu

Trwają ostatnie prace nad zmianą mazowieckiej uchwały smogowej. Obecna obowiązuje od listopada 2017 r. Zgodnie z jej zapisami wszystkie nowe kotły na paliwa stałe instalowane po 11 listopada 2017 r. muszą spełniać wymagania tzw. ekoprojektu. Od lipca 2018 roku obowiązuje także zakaz spalania części paliw stałych.

Jak wskazuje **Marcin Podgórski**, dyrektor departamentu gospodarki odpadami, emisji i pozwoleń zintegrowanych w urzędzie marszałkowskim, projekt przeszedł długi, intensywny proces konsultacji i wkrótce trafi do sejmiku. – *Dokument zmienił się w trakcie pierwszego opiniowania, uwzględnione zostały zasadne uwagi i sugestie. Sama uchwała to zaledwie kilka stron, ale jej zapisy w istotny sposób mogą pomóc w poprawie jakości powietrza i wesprzeć gminy w realizacji działań naprawczych z programu ochrony powietrza, a szczególnie w procesie likwidacji kopciuchów i ograniczeniu powstawania nowych źródeł emisji* – podkreśla.

Nowy projekt przewiduje m.in. wprowadzenie zakazu spalania węgla w Warszawie w październiku 2023 r. Przepis miałby wejść w życie także w powiatach podwarszawskiego obwazanka – z początkiem 2028 roku. Nowe zapisy, które samorząd województwa chce wprowadzić, zostały w 2021 roku dwa razy poddane pod konsultacje społeczne. W ich ramach wpłynęło ponad 13 tys. uwag i wniosków, a także 134 opinie i uwagi organów.

W urzędzie marszałkowskim trwają ostatnie prace nad projektem. Ostateczny kształt uchwały poznamy w najbliższych tygodniach. **Sejmik województwa może uchwalić nowe zapisy już w marcu br.**

Mazowsze w Porozumieniu Burmistrzów

Porozumienie Burmistrzów na rzecz Energii i Klimatu działa od 2008 roku. To oddolna inicjatywa skupiająca lokalne władze i samorządy, które zobowiązują się do osiągania celów polityki klimatyczno-energetycznej UE. Projekt oficjalnie wspiera Komisja Europejska. Obecnie organizacja skupia blisko 11 tys. interesariuszy, 231 koordynatorów i 237 instytucji wspierających z 54 krajów.

Jak mówi **Marzenna Guz-Vetter**, rzecznik Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce, Porozumienie Burmistrzów to europejska inicjatywa także na rzecz skuteczniejszego wydatkowania funduszy unijnych na przystosowanie gospodarek do realizacji ambitnych celów redukcji emisji dwutlenku węgla do roku 2030. – *Wszystkie fundusze unijne, zarówno te, jakie Polska już konsumuje, jak i te z następnej perspektywy finansowej, jak i fundusze bezpośrednio związane z realizacją Zielonego Ładu, mają pomóc ochronić mieszkańców i gospodarki państw beneficjentów przed kosztami ochrony klimatu i redukcji gazów cieplarnianych* – dodaje.

Przez dołączenie do porozumienia województwo mazowieckie zobowiązuje się nie tylko do poszerzania idei realizacji celów klimatycznych UE, ale także do zapewnienia wsparcia gminom, które do niego przystąpiły.

V Kongres Czystego Powietrza

Dołączenie do Porozumienia Burmistrzów jest tylko wstępem do Kongresu Czystego Powietrza – największego wydarzenia gromadzącego różne strony i środowiska związane z jakością powietrza na Mazowszu. Przez dwa dni samorządowcy, naukowcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, lekarze i przedsiębiorcy będą rozmawiać o najlepszych rozwiązaniach i działaniach służących ochronie powietrza. W poprzednich edycjach kongresu wzięło udział niemal 2 tys. uczestników.

Wśród poruszonych tematów znajdują się: programy finansowe wspierające samorządy w ochronie powietrza, walka z ubóstwem energetycznym, rola czystego transportu czy regulacje prawne dotyczące ochrony powietrza. Piąta edycja Kongresu odbędzie się w formie hybrydowej – wystąpienia prelegentów zgromadzonych w Centralnym Domu Technologii przy ul. Kruczej w Warszawie będą transmitowane przez

internet. Debaty i wystąpienia można obejrzeć w mediach społecznościowych samorządu województwa, na portalu transport-publiczny.pl oraz stronie www.kongresczystegopowietrza.pl.

Organizatorami V Kongresu Czystego Powietrza są samorząd województwa mazowieckiego, Zespół Doradców Gospodarczych TOR Sp. z o.o. oraz Mazowiecka Agencja Energetyczna Sp. z o.o.

Marta Milewska
Rzeczniczka Prasowa
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego,
tel. 22 59 07 602, kom. 510 591 974
e-mail: rzecznik@mazovia.pl